

Các nguyên tắc sư phạm nền tảng trong dạy học trực tuyến

Nguyễn Tấn Đại

Phòng thí nghiệm liên đại học về khoa học giáo dục và truyền thông (LISEC)
ĐH Strasbourg, Pháp, 12/2020

Chương trình
đào tạo giảng viên
về phương pháp và
công cụ dạy học
trực tuyến,
Đại học Quốc gia
TP. HCM

**Chuyên đề “Tổ chức
hoạt động dạy học
trực tuyến”**

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT

- Tam giác sư phạm
- Tháp năng lực nhận thức
- Tháp kinh nghiệm học tập
- Vùng nhận thức lân cận
- Học tập giải quyết vấn đề
- Tài liệu tham khảo

• Lịch sử ứng dụng công nghệ trong giáo dục (CNGD)

Nguồn: Moore & Kearsley (2012)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT

Tam giác sư phạm
Tháp năng lực nhận thức
Tháp kinh nghiệm học tập
Vùng nhận thức lân cận
Học tập giải quyết vấn đề
Tài liệu tham khảo

• Đặc trưng của dạy học trực tuyến

• Năm loại rào cản (Jacquinot, 1993):

- Không gian
- Thời gian
- Công nghệ
- Tâm lí
- Kinh tế-xã hội

→ Hệ thống dạy học trực tuyến cần giúp người học vượt qua được tất cả các rào cản ấy → tiếp cận những kiến thức cần thiết

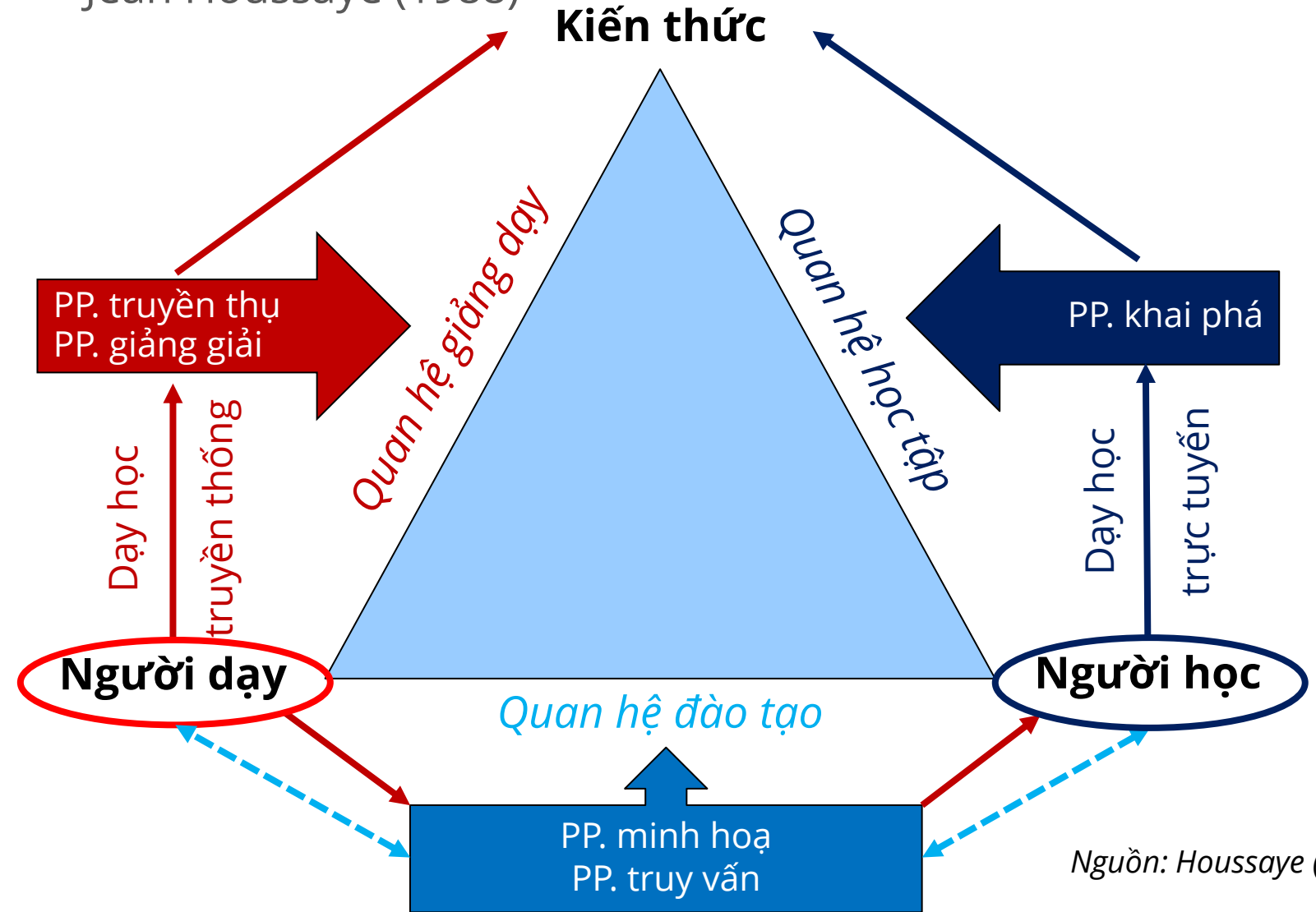
• Ba đặc tính của hệ thống giám sát và đánh giá dạy học trực tuyến (Moore & Kearsley, 2012):

- Giúp người học dễ dàng hiểu rõ mục tiêu học tập
- Giúp người học thường xuyên thực hiện bài tập + theo dõi kết quả, phản hồi, nhận xét kịp thời (hàng tuần)
- Cho phép thu thập và báo cáo dữ liệu một cách đầy đủ, tập trung

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

- Lịch sử & đặc trưng DHTT
- Tam giác sư phạm**
- Tháp năng lực nhận thức
- Tháp kinh nghiệm học tập
- Vùng nhận thức lân cận
- Học tập giải quyết vấn đề
- Tài liệu tham khảo

• **Thuyết “tam giác sư phạm”** (*triangle pédagogique*) của Jean Houssaye (1988)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
Tam giác sư phạm

Tháp năng lực nhận thức

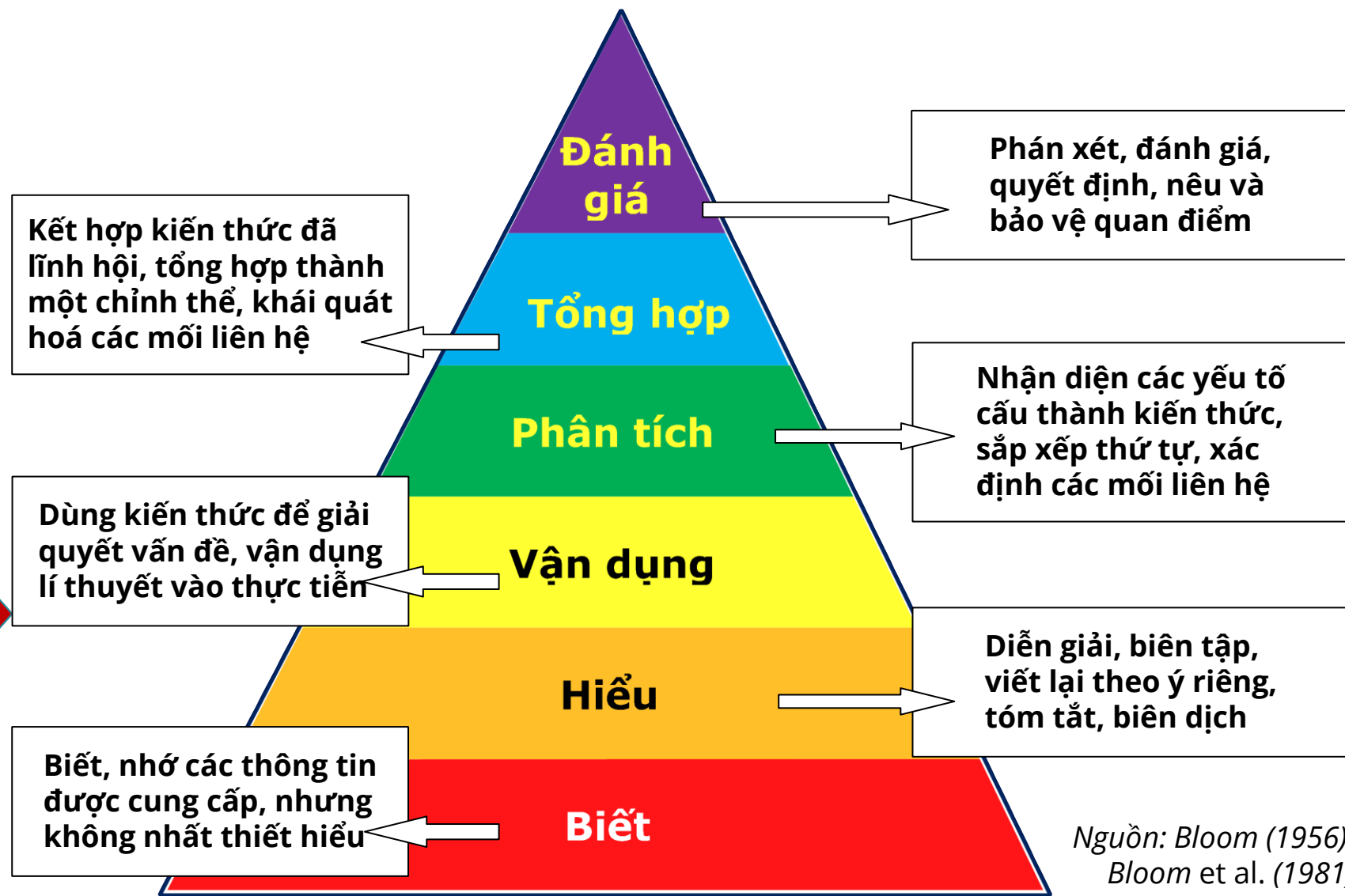
Tháp kinh nghiệm học tập

Vùng nhận thức lân cận

Học tập giải quyết vấn đề

Tài liệu tham khảo

• Tháp năng lực nhận thức của Benjamin Bloom (1956)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
Tam giác sư phạm

Tháp năng lực nhận thức →

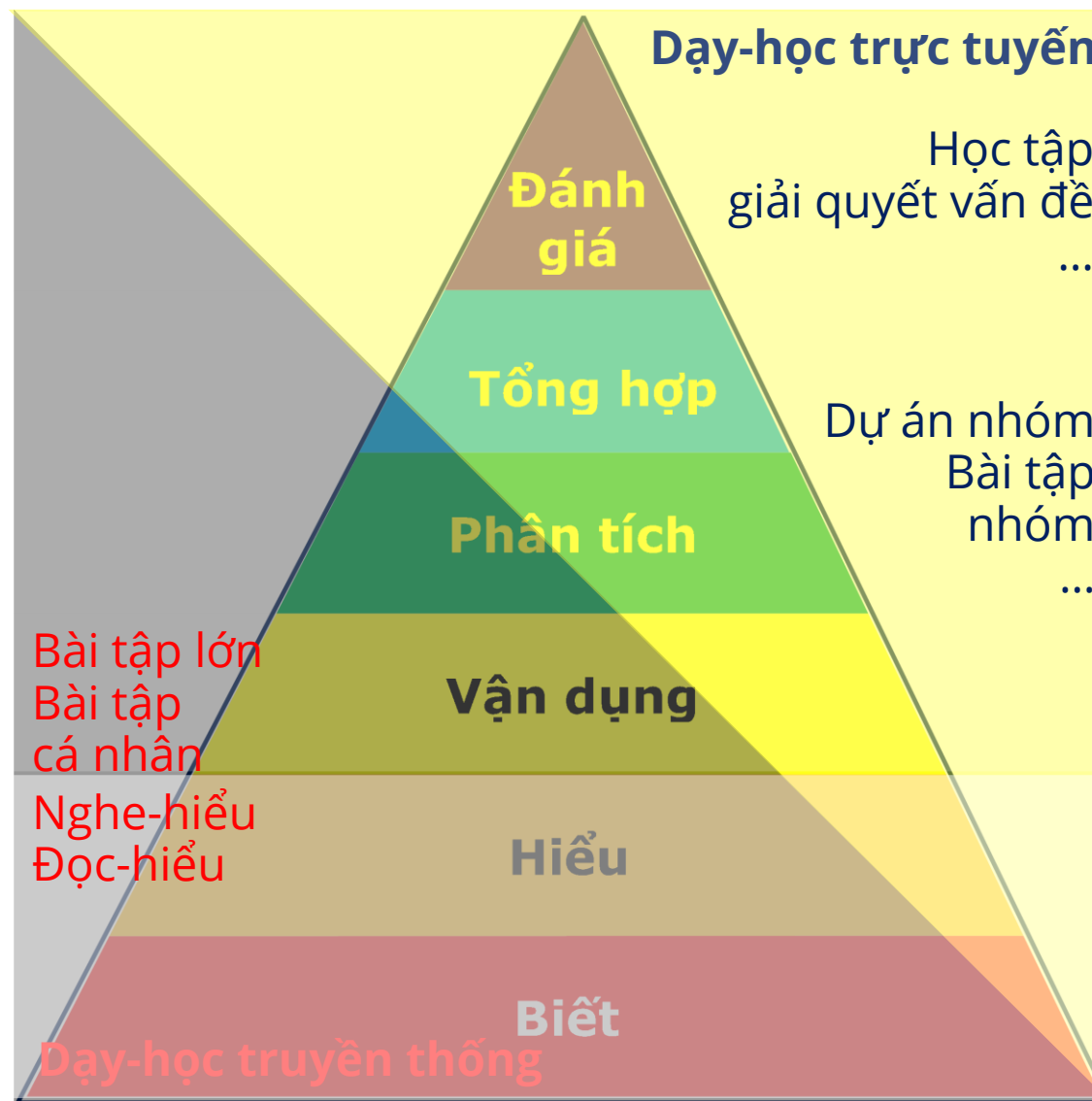
Tháp kinh nghiệm học tập

Vùng nhận thức lân cận

Học tập giải quyết vấn đề

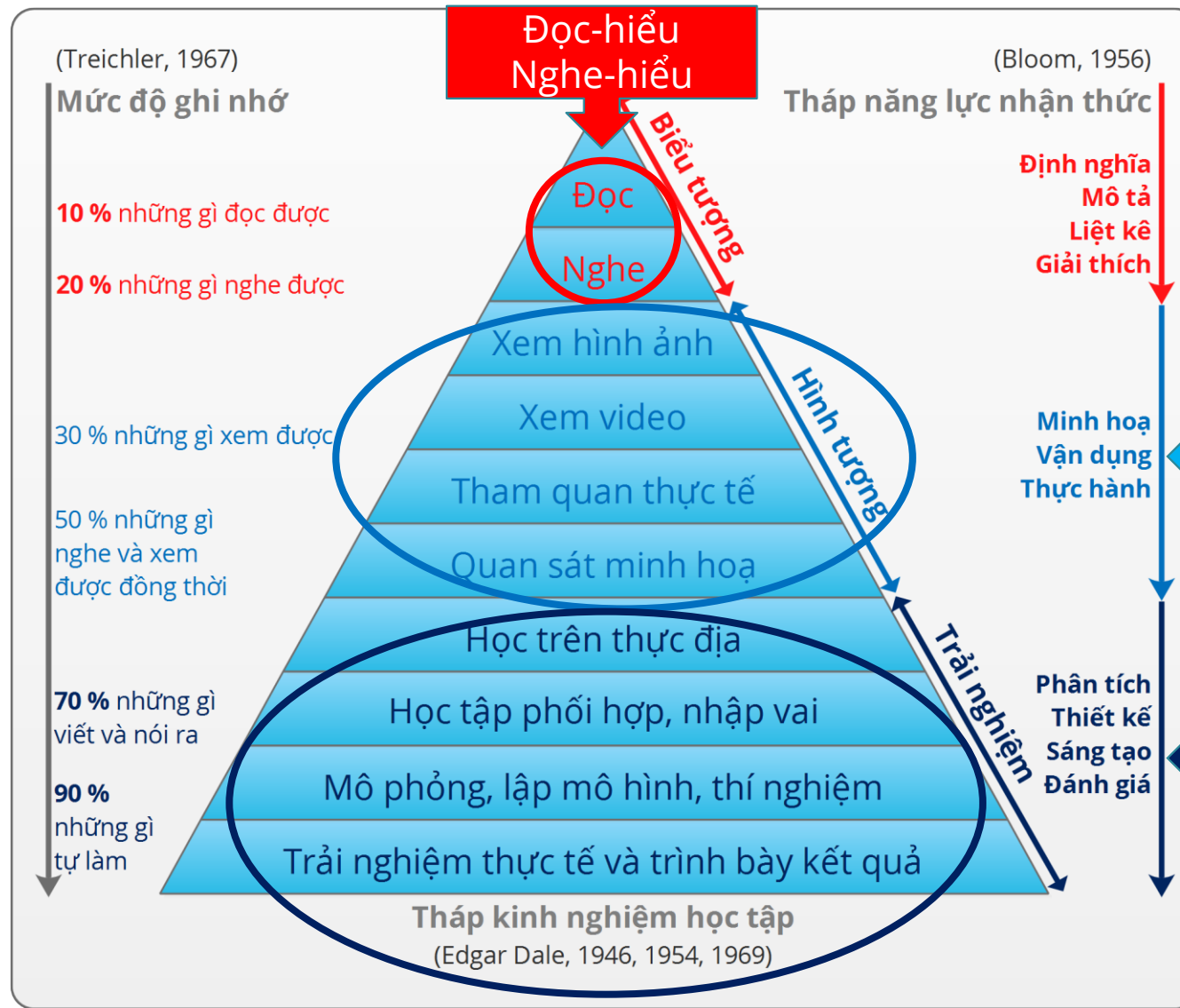
Tài liệu tham khảo

• Tháp năng lực nhận thức của Benjamin Bloom (1956)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
 Tam giác sư phạm
 Tháp năng lực nhận thức
Tháp kinh nghiệm học tập
 Vùng nhận thức lân cận
 Học tập giải quyết vấn đề
 Tài liệu tham khảo

Minh họa trực quan
 Tham quan thực tế

Làm việc nhóm
 Thực hành
 Mô phỏng
 Đề án...

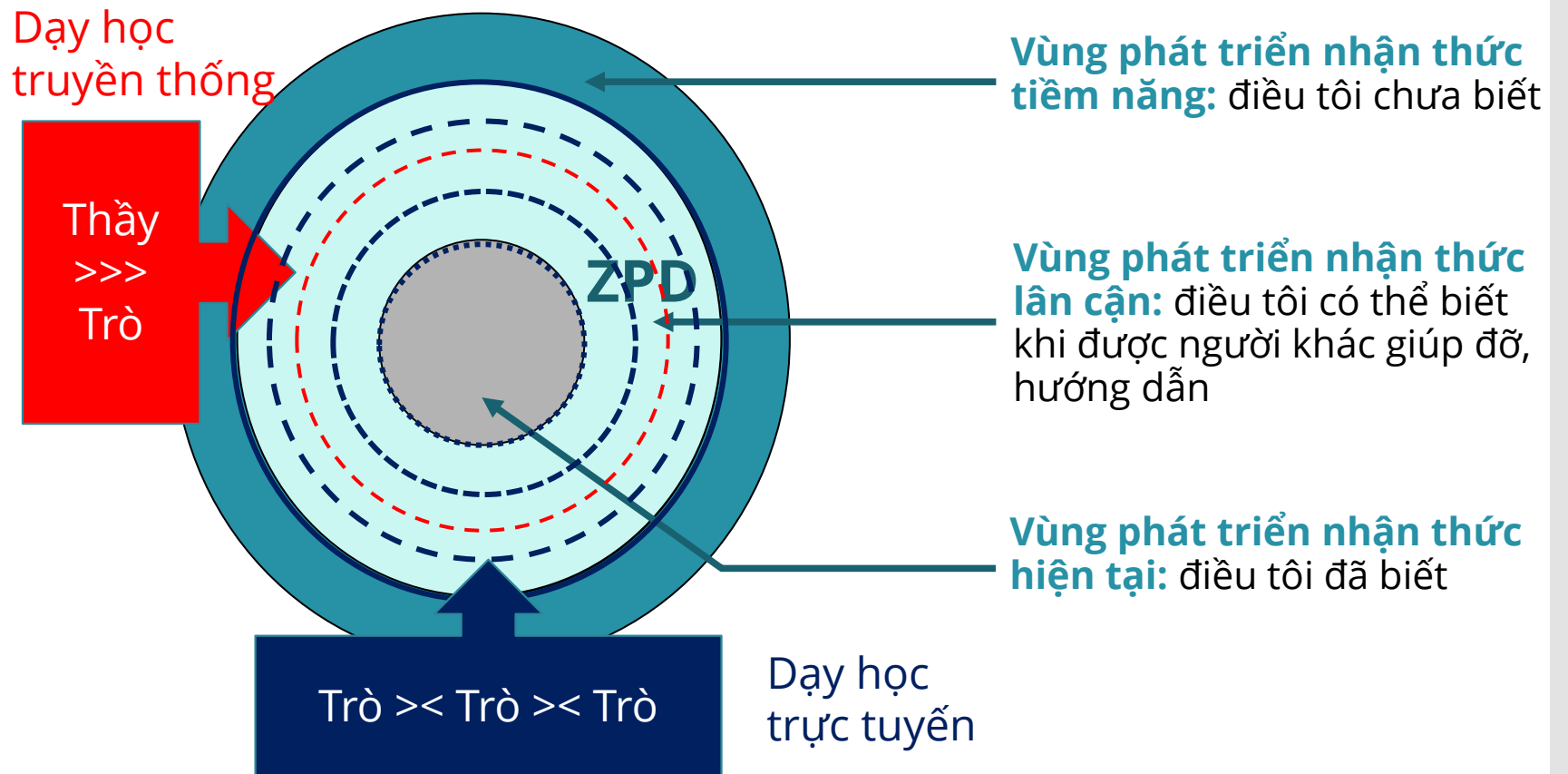
(Nguồn: Betrus, 2016; Bloom, 1956; Molenda, 2004)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
Tam giác sư phạm
Tháp năng lực nhận thức
Tháp kinh nghiệm học tập
Vùng nhận thức lân cận
Học tập giải quyết vấn đề
Tài liệu tham khảo

- **Mô hình ZPD (zone of proximal development)** của Lev Vygotsky (1931-1934) : vùng phát triển nhận thức lân cận

(Nguồn: Hayes, 2004; Vygotsky, Rieber, 1987)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
Tam giác sư phạm
Tháp năng lực nhận thức
Tháp kinh nghiệm học tập
Vùng nhận thức lân cận
Học tập giải quyết vấn đề
Tài liệu tham khảo

Quan điểm kiến tạo (*constructivism*)

- Học tập là một quá trình:
  - hữu cơ
  - tái tổ chức liên tục
  - sáng tạo
- Tri thức được hình thành:
  - qua quá trình **tạo dựng**
- Quan hệ thầy-trò:
  - tôn trọng góc nhìn của nhau
  - có thể đảo ngược
- Lượng giá bằng cách:
  - đo lường khả năng sử dụng tri thức

Quan điểm truyền thụ (*acquisition*)

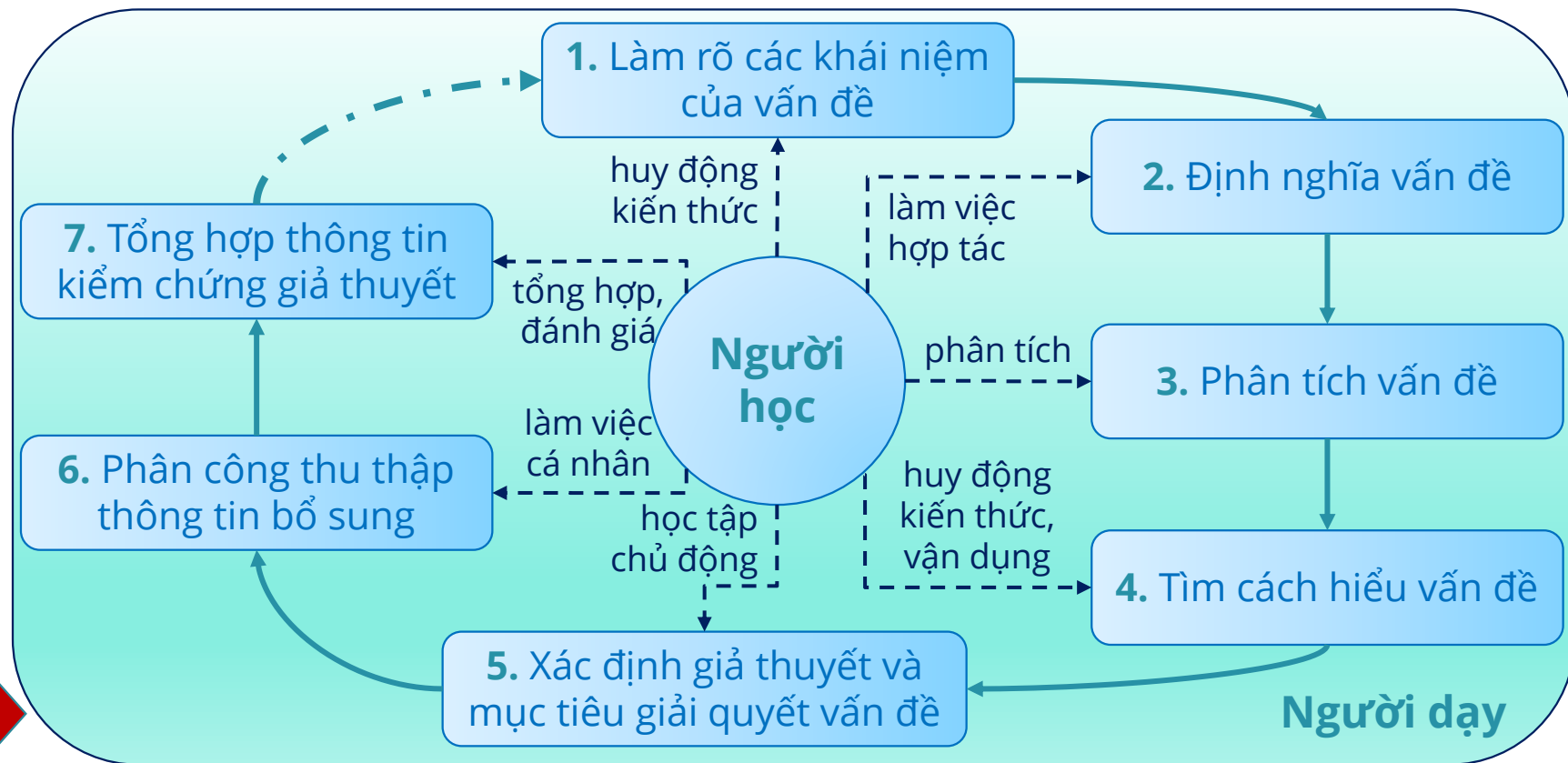
- Học tập là một quá trình:
  - tích lũy
  - khám phá (những gì đã biết từ trước)
- Tri thức được hình thành:
  - qua quá trình tiếp thụ
- Quan hệ thầy-trò:
  - người dạy chuyển giao kiến thức, kinh nghiệm cho người học
- Lượng giá bằng cách:
  - đo lường khả năng ghi nhớ bài học

(Nguồn: Duffy & Orrill, 2004)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
Tam giác sư phạm
Tháp năng lực nhận thức
Tháp kinh nghiệm học tập
Vùng nhận thức lân cận
Học tập giải quyết vấn đề
Tài liệu tham khảo

• Phương pháp dạy học theo tình huống có vấn đề (*problem-based learning* – PBL, 1980-1983)

(Nguồn: Barrows & Tamblyn, 1980; Moallem et al., 2019; Savin-Baden, 2007; Schmidt, 1983)

Nguyên tắc sư phạm trong dạy học trực tuyến

Lịch sử & đặc trưng DHTT
Tam giác sư phạm
Tháp năng lực nhận thức
Tháp kinh nghiệm học tập
Vùng nhận thức lân cận
Học tập giải quyết vấn đề
Tài liệu tham khảo

- **Barrows, H. S., & Tamblyn, R. M. (1980).** *Problem-based learning: An approach to medical education*. Springer Publishing Company.
- **Betrus, A. (2016/05/19).** *The Corrupted Cone of Experience*.
<https://sites.google.com/site/thecorruptedconeoflearning/>
- **Bloom, B. S. (1956).** *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. David McKay Company, Inc.
- **Bloom, B. S., Madaus, G. F., & Hastings, J. T. (1981).** *Evaluation to improve learning*. McGraw-Hill.
- **Duffy, T., & Orrill, C. (2004).** Constructivism. In A. Kovalchick & K. Dawson (Eds.), *Education and technology: An encyclopedia* (pp. 165–172). ABC-CLIO.
- **Hayes, S. B. (2004).** Vygotsky, Lev (1896-1934). In A. Kovalchick & K. Dawson (Eds.), *Education and technology: An encyclopedia* (pp. 605–612). ABC-CLIO.
- **Houssaye, J. (1992).** *Le Triangle pédagogique: Théorie et pratiques de l'éducation scolaire* (2e édition). Peter Lang.
- **Jacquinet, G. (1993).** Apprivoiser la distance et supprimer l'absence ? Ou les défis de la formation à distance. *Revue française de pédagogie*, 102(1), 55–67.
- **Moallem, M., Hung, W., & Dabbagh, N. (Eds.). (2019).** *The Wiley handbook of problem-based learning*. John Wiley & Sons.
- **Molenda, M. (2004).** Cone of experience. In A. Kovalchick & K. Dawson (Eds.), *Education and technology: An encyclopedia* (pp. 161–164). ABC-CLIO.
- **Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012).** *Distance education: A systems view of online learning* (3rd ed). Wadsworth Cengage Learning.
- **Savin-Baden, M. (2007).** *A practical guide to problem-based learning online*. Routledge.
- **Schmidt, H. G. (1983).** Problem-based learning: Rationale and description. *Medical Education*, 17(1), 11–16.
- **Vygotsky, L. S., & Rieber, R. W. (1987).** Development of scientific concepts. In *The collected works of L.S. Vygotsky: Vol. 1. Problems of general psychology* (pp. 167–242). Plenum Press.